

***Stidsholt
Ungdoms-
skole***

1982

INDHOLDSFORTEGNELSE

Julens tryghed	<i>Provst Steen</i>
Nu tændtes lys	<i>Hans Jakobsen</i>
Noget omkring Blicher	<i>Jeppe Buhrkall</i>
John, en dreng som andre . . .	<i>Else Larsen</i>
Au pair piger i England	<i>Marianne Søe Jensen</i> <i>Tina Mølgaard</i>
Året, der svandt	<i>Grethe Buhrkall</i>
Dagbog fra Berlinturen 1982	<i>Palle Christensen</i>
Til Norge - 82	<i>Wiggo Knive</i>
Skolen - Samfundet og det forsvundne frihedsbegreb . . .	<i>Leif Christensen</i>
Patrick - en dreng fra Haiti	<i>Inger Marie Jensen</i>
At være - - - ungdomsskolelærer	<i>Jens Sigurd Pedersen</i>
Mindeord	
Korte hilsener	
Meddelelser 1983	
Elevfortegnelse	
Regnskab	

STIDSHOLT UNGDOMSSKOLES ÅRSSKRIFT

1982

UDGIVET AF
UNGDOMSSKOLENS
ELEVFORENING

FREDERIKSHAVN
EKSPRES-TRYKKERIET
1982

JULENS TRYGHED

JULEN har en ganske særlig magt over os alle. Den er noget helt for sig. Det vil børnene straks sige ja til, og vi voksne vil nok også gøre det, måske lidt tøvende. Men der er nu noget ved julen, der er anderledes end alt, hvad vi ellers oplever året igennem. Hvad er det? Det kan der sikkert gives flere forklaringer på. Men jeg tror, der er noget rigtigt i den forklaring, at vi ved, at så at sige alle andre i vort folk på samme tid gør omtrent det samme som vi gør. Det fællesskab, som derved opstår, er noget enestående for hele året. Når det drejer sig om de andre højtider, påske og pinse, så er det meget forskelligt, hvordan de fejres, hvis de i det hele taget fejres. Men med julen er det anderledes. Her er noget vi er fælles om. Den 24. december er vi alle sammen om aftenen optaget af at fejre jul. Når klokken er omkring 18 sætter vi os til bords rundt om i Danmarks hjem, og derefter kommer for børnene det store øjeblik, når familien samles om juletræet. Stuen er ikke, som den plejer at være. Der i midten står træet med strålende lys og alle gaverne under det. Og børnenes øjne stråler. Nu oplever de højdepunktet af glæde. Det er som en afglans af evigheden, af himlen. Umiddelbart åbner de deres sind for dette lyse og glædelige. For os voksne er der måske blandet en portion skuffelse i juleglæden. Man kan ikke opleve den samme umiddelbare glæde og fryd som barnet. Og hvis man krampagtigt prøver at presse den frem, så bliver skuffelsen og tomheden blot større. Der skal noget andet til end blot glæden over juletræets lys og gavepakkernes mængde. Der skal en glæde til af en anden art, en

glæde, der kan tilfredsstille hjertets dybeste trang og længsel. Herom kan der siges meget.

Lad mig nævne en ting, som både børn og voksne har behov for. Det er tryghed. Barnet har brug for den tryghed, som det giver at være sammen med far og mor. Men der er også et behov hos os voksne efter at eje tryghed overfor tilværelsen, tryghed over for livet og over for døden, tryghed i modgang og medgang, vi kender frygten og angsten. Men her er det netop, at julens budskab har noget at give os. „Frygt ikke, thi jeg forkynnder jer en stor glæde“, sagde englen julenat til hyrderne. Og da hyrderne stod i stalden, der nok var en kold og fugtig klippehule, og så barnet, der lå der i en krybbe, da tror jeg, at de har følt deres hjerte fyldes af en stor fred og tryghed. Det var kun et lille spædbarn, der lå der så svagt og hjælpeløst. Men det var alligevel som om hele himlens fred og glæde udstrålede fra dette barn og fyldte rummet og hyrdernes hjerter. Og der står skrevet, at da de vendte tilbage, priste de Gud for alt, hvad de havde hørt og set.

Dette budskab er ikke blot for dem. Det er også for os, der trænger til tryghed, fred og virkelig glæde. Ingen af os behøver at være alene med vor tilværelse. Gud selv er steget ned iblandt os i barnet Jesus. Han har, som Johannes udtrykker det, taget bolig iblandt os. Han er os nær med sin hjælp. Dette budskab er for hele folket!

S. K. Steen

Nu tændtes lys

En ung kunstnerinde kom en sen vinterdag forbi en lille kirkegård langt ude i en afsides egn af Sverige.

Hun så i det svindende dagslys den øde kirkegård og en lille sørgeskare om en åben grav.

Den unge kvinde standsede uden for granhækken og blev tilskuer til begravelseshøjtideligheden i al dens enkelhed og fattigdom. Hun hørte ikke ordene, som blev talt, men endda blev hun meget greben. Hun var ung, smuk og livsglad, hun havde aldrig haft nogen egentlig sorg og aldrig mistet nogen, som stod hende nær.

Kun ganske flygtigt havde hun indtil nu tænkt på døden, men nu trængte tanken om den ind i hendes sjæl. Hun så det mørke hul i jorden, hvor en død lige var sænket ned, hun så de sørgendes tårer, men pludselig så hun noget mere: I den mørke vinterdag var stjernerne allerede tændt på himlen, og over graven sås en klar stjerne.

Her var ikke noget kunstigt eller overnaturligt, blot dette, at stjernen tindrede deroppe. Men for den unge kvinde blev dette en forkyndelse af noget stort.

Hun havde aldrig tænkt meget over de store livsspørgsmål, og tanken om opstandelse havde været hende meget fjern. Men nu da hun stod her bag granhækken som den tavse tilskuer, kom den tanke til hende: Døden kan ikke være alt, graven kan ikke være det sidste punktum, mennesker er ikke jordens alene. Som Gud i den mørke vinterdag havde tændt en stjerne over sørgeskaren på den lille kirkegård, havde han tændt en klar og lys stjerne i hendes sind. Kunstnerinden gik hjem og begyndte at male, hvad hun havde set, og ud fra det indtryk, det havde gjort på hende.

Hun malede den øde egn med den blå himmel over, de fattige mennesker i kreds om graven, og over graven fremstillede hun stjernen, der havde sagt hende selv så meget.

På den svenske kunstnerindes ellers dystre maleri har stjernen bemægtiget sig hele billedet. En rigtig velsignet jul må for os små betyde en jul, hvor julens budskab og lys bemægtiger sig hele det billed, som vi er med i her i skyggers land; og en sådan jul vil vi ønske hinanden.

Hans Jakobsen.

Vi sender til gamle elever, til venner og familie vore bedste ønsker for julen og det nye år.

Marie og Hans Jakobsen.

DEN 12. SEPTEMBER 1981...

I „Skovens“ kirke ved Jægerspris blev Bodil Dam og Lars Buhrkall viet af Lars's Morfar.

Derefter blev deres lille søn, Bjarke, døbt af sin Oldefar, Hans Jakobsen.

Noget omkring Blicher...

FORLEDEN DAG
KUNNE MAN
LÆSE I AVISEN, AT
JENS VEJMAND
HAVDE
FÅET EN
MINDESTEN

- glade kan vi nu synge sidste vers og vide, at „et gammelt frønnet bræt“ er udskiftet – Nej – Jens Vejmand er ikke skrevet af Blicher – men af Jeppe Aakjær, men som for Jens Vejmand var det også først mange år efter Blichers død, der blev sat sten på hans grav – og endnu flere mindesten blev rejst, da Blichers „berømmelse“ kunne kaste glans over stedet, og det kan vi glædes over.

St. Steensen Blicher blev ikke født som økonomisk „vinder“, han kæmpede livet igennem med en stedse voksende gæld, der til tider kunne trække tvangsauktionens skyer over ham, og med en hustru, der måske ikke bedrog ham, men som i hvert fald slet ikke forstod hans bøger.

Ganske kort, Blichers biografi:

Steen Steensen Blicher født 1782. Faderen Niels Blicher var præst i Vium sogn og moderen Marie Curtz var af stormandsslægt – derfor var St. St. Blichers faddere Steen de Steensen til Aunbjerg, efter hvem han blev opkaldt, og kammerherre de Schinkel til Hald. Desværre formørkedes moderens sind – undertiden til sindssyge – så det blev faderen, der måtte tage sig af drengen, og imellem dem vok-

sede et inderligt forhold. Til faderen skriver han i et eksemplar af digtsamlingen „Bautasten“ (1825) denne dedikation:

*Til min Barndoms opdrager,
min ungdoms vejleder,
min manddoms rådgiver,
min fader, lærer og ven,
Guds troe tjener,
Jesu Christi værdige Præst,
lysets og sandhedens og dydens
nidkjære elsker og driftige befordrer Niels Blicher
fra hans taknemmelige Søn St. St. Blicher.*

Dette smukke forhold varede livet ud.

Foruden præst var faderen topograf, d.v.s. egnsbeskriver – hans bog over Vium sogn er god den dag i dag.

I 1795 flyttede faderen til et større kald i Randlev ved Horsens. Her oplevede Blicher sin første forelskelse. Præstegårdsforpagterens unge kone på 16 år var den udkårne. Forholdet blev afbrudt, da St. St. skulle på latinske i Randers. Hans hovedinteresse var sprog og geografi. Studierne fortsatte i København. I 1801 fik Blicher giftfeber. – Mod lægernes ønsker bestemte han sig til at kurere sig selv ved hærning, jagt, vandring og fiskeri. Han blev en kort tid huslærer på Falster, hvor han sammen med den ældste af sine elever Laurits nød jægerens frihed. Han var en god lærer.

1807 var han igen i København og oplevede englændernes bombardement. Blicher mistede alle sine ejendele og rejste hjem til Randlev.

Blicher ville helst være blevet i København som digter.

1808 blev han cand. theol. og fik stilling som adjunkt ved latinske skolen i Randers. Lærergerningen syntes ikke at aftvinge ham den store interesse. I stedet for Blicher, kunne rektor finde en meddelelse „i dag læser jeg kun fra 8 - 10. 1810 giftede han sig med den rige præsteenke efter sin farbroder, der havde været præst i Spentrup. Ernestine, „der var 11 år yngre og 11.000 rigsdalere rigere end han“, og Blichers lykke syntes at være gjort. Stillingen som adjunkt blev til skolens tilfredshed opgivet, og fra 1811-19 var han præstegårdsforpagter hos faderen. 1813 statsbankerot og de mange penge blev værdiløse, og efter den tid var han, målt med pengealen, fattig. Mange

siger, at Blicher var en meget dårlig økonom. Det siges, at havde Blicher penge, gav han gerne væk, hvis en værdig trængende kom og bad.

Ved indflydelsesrige venners hjælp blev Blicher kaldet til præst i Torring. – Som præst var Blicher en omsorgsfuld sognefader – til trods for hans lange traveture i sin elskede hede.

HEDEN – Når Jylland er besunget i det 19. årh. og først i det 20. – har heden givet en fortryllelse af storhed, skønhed og fortættet angst for den milevide ensomhed, som heden giver sine beskuere.

Da H. C. Andersen skrev sin Jyllands lovpris, lød verset om heden:

*Heden, ja, man tror det næppe, –
men kom selv, bese den lidt:
lyngen er et pragtfuld tæppe,
blomster myldre' milevidt.
Skynd dig, kom! om føje år
heden som en kornmark står.*

H. C. Andersen lod os ane, at synet ville forsvinde – med sit „Skynd dig“. Det kan være en tilfældig indskydelse, som dog viste sig at være sandheden – begyndelsen til enden af den jyske hede.

Heden blev erobret af et i sind og krop stærke kvinder og mænd, der viede deres liv til et slid for at bryde heden og leve af den karrige jord – „der gav spergelhøst for byg“.

Langsomt måtte heden bøje sig for de slidere, der ikke skænkede kroppene og arbejdstiden en tanke.

„Henover Jyllands heder de nye tider gryer med mandemod og stille, stærke kvinder“, skriver Johan Skjoldborg i 1909.

Den selvbevidste stolthed over at klare det hårde slid og se det nytte, gav yderligere ansporing og opmuntring.

HVAD UDAD TABES
SKAL INDAD VINDES...

I dag har vi kun lidt af fordums vidtstrakte heder. Hvor man før skulle knokle med spaden og med greben for at fravriste jorden fra heden – åbnes nu, om der kan ses lønsomhed, for gashåndtaget, og med et brølende inferno som trækraft, endevendes den sidste rest – og alen brydes med et stykke stumt stål i jorden. Så hurtigt går det, at snart vil den sidste lille rest være væk, om ikke lidt skånsomhed vil gemme lidt til vore efterkommere.

BLICHERS HEDE. Heden beskriver Blicher ofte i sine fortællinger. Her fra „Hosekræmmeren“:

„Stundom, når jeg har vandret ret langt ud i den store Alhede, hvor jeg kun har haft den brune lyng omkring og den blå himmel over mig, når jeg vankede fjernt fra menneskene og mindesmærkerne om deres puslen hernede, der i grunden kun er muldvarpeskud, som tiden eller en og anden urolig tamerlan engang jævner med jorden, når jeg svævede hjertelet, frihedsstolt som beduinen, hvem intet hus, ingen snævert begrænset mark, fængsler til pletten, men som ejer besidder alt, hvad han ser, som – ikke bor – men lysterer, hvor han vil, når da mit vidt omsvævende blik i kimmingen skimtede et hus og således ubehageligen standsedes i sin lette flugt, stundom opstod da – Gud forlade mig denne flyvetanke, thi andet var det dog ikke – det ønske: gid denne menneskevåning var borte! der trættes, der kives de også om mit og dit! – Ak! den lykkelige ørken er både min og din, er alles, er ingens.

En forstmand skal have foreslået, at forstyrre hele kolonianlægget, plante skov på beboernes marker og i deres sløjfede byer, mig har stundom den langt umenneskeligere tanke påtrængt sig: hvad om her endnu havde været lynggroet hede, den samme som for årtusinder siden, uforstyrret, uberørt af menneskehænder! Men, som sagt, jeg mente det ikke alvorligt. Thi når jeg udmattet, mødig, smægtende af hede og tørst, med smertelig længsel tænkte på araberens telt og kaffekedel, da takkede jeg Gud, at et lyngtækt hus – om end milelangt borte – forjættede mig skygge og vederkvælgelse“.

Da har heden sin storladenhed endnu og den, der holder af den, det er kenderen. Det er ikke den flygtige turist, der skriver.

*Min fødestavn er lyngens brune land,
min barndoms sol har smilt på mørken hede,
min spæde fod har trådt den gule sand,
blandt sorte høje bor min ungdoms glæde.*

*Skøn er for mig den blomsterløse vang,
min brune hede er en Edens have:
Der hvile også mine ben engang
blandt mine fædres lyngbegroede grave.*

Når Blicher svang bøssen på nakken – kunne hans hustru, Ernestine, spørge: „Hvornår kommer du så?“ – „Når du ser mig“ – og så travede han afsted ud i heden. Hedejagten var for Blicher fri-

heden. Når han blev borte i dagevis overnattede han, hvor det kunne byde sig i en ensomt liggende våning eller i en kro, hvor bønder og handelsfolk kom. Her hørte han alskens snak og historier. Eller når han ad stier traf hedens rakkere som Peter Benløs, der blev båret rundt af sine kone Linka Smælem, – eller den berygtede „Langmargrethe. Disse vandringer gav „stof“ til bl. a. „Kjæltringsliv“, „Røverstuen“, „De tre helligaftner“ og mange flere fortællinger.

Ofte havde Blicher travlt, når han skulle hjem fra en af sine vandringer. Tid og sted var glemt, og så skulle det gå hurtigt mod hjemmet og præstegerningen. En bonde, som han passerede sagde: „God-aften“, og beredte sig til en snak. „Hold kæft“, sagde Blicher og ilede forbi. „Nej, no er do da en uvenlig slovvert“. Da vendte Blicher sig om og smilede „Det har du fuldkommen ret i“.

Blicher blev ét med naturen og naturen ét med ham. Det er, som om han siger os, at nok er vi ophøjede som mennesker, men ganske underlagt den natur, der er i os og som fremkalder sorg – glæde – kærlighed – had – skuffelser o.s.v.

I hans første fortælling „En landsbydegns dagbog“, følger den yndige unge adelsfrøken, Sofie, sin natur og flygter med skytten, og ender som lugekone. Hun sprænger den adelige dannelse med sin drift. Det modsatte sker i Hosekræmmeren. Der forbyder forældrene datteren, Cecilia, at få den fattige Esbern. Denne naturstridige tvang fører Cecilia ind i sindsygens mørke.

*„Den største sorg i verden her,
er dog at miste den, man har kær.*

Fortællingen brænder sig ind i læserens sjæl.

Mange sange har Blicher givet os – en af de mest kendte er den, der skildrer, hvad han føler på sin krop.

*Det er hvidt herude:
kyndelmisse slår sin knude
overmåde hvas og hård, hvidt for-
neden, hvidt foroven, pudret tykt står
træ i skoven som udi min abildgård.*

~~~~~
*Inderlig jeg længes
efter vår, men vintren strænges,
atter vinden om til nord!
Kom, sydvest, som frosten tvinger,
kom med dine tågevinger,
kom og løs den bundne jord!*

Da Blicher i 1834 pådrog sig en alvorlig sygdom og troede, at det var det sidste, skrev han vel nok det smukkeste digt.

*Sig nærmer tiden, da jeg må væk,
jeg hører vinterens stemme,
thi også jeg er kun her på træk
og haver andetsteds hjemme.*   *Jeg ville gerne fra højen sky
udsendt de glADERE sange,
men blive må jeg for kost og ly
en stakkels gældbunden fange.*

*Jeg vidste længe, jeg skal herfra,
det hjertet ikke betynger,
og derfor lige glad nu og da
på gennemrejsen jeg synger.*   *Tit ligevel til en smule trøst
jeg ud af fængselet titter
og sender stundom min vemodsrøst
med længsel gennem mit gitter.*

*Jeg skulle sjunget lidt mer måske –
måske vel også lidt bedre,
men mørke dage jeg måtte se,
og stormen rev mine fjedre.*   *Lyt og, o vandrer, til denne sang,
lidt af din vej du hidtræde!
Gud ved, måske det er sidste gang,
du hører livsfangen kvæde.*

*Jeg ville gerne i Guds natur
med frihed spændt mine vinger,
men sidder fast i mit snævre bur,
det alle vegne mig tvinger.*   *Mig bæres for, som ret snart i kvæld
at gitterværket vil briste,
thi kvidre vil jeg et ømt farvel,
måske det bliver det sidste.*

Digtet kalder han „Præludium“ – forspil. Det bliver indledningsdigtet til digtsamlingen „Naturkoncert“, men kunne også være forspillet til den død han ventede på.

Ingen troede det, men Blicher blev rask – og efter sygdommen skrev han „Æ Bindstouw“, hvor jysk sind fik sin frodighed og digteriske fuldkommenhed.

På den tid var det, at man fra andre landsdele hævdede, at jyderne ikke stod mål med andre landsmænd.

Det gav stødet til at Blicher skrev „Jyden han er stærk og sejs“.

De sidste år blev en strid kamp for Blicher – underkendt af mange. – Især de gejstlige foresatte beskyldte ham for umådeholden drikkeri, embedsmisbrug og sluttelig blev han frataget sit embede. Skyld eller uskyld være usagt. Onde tunger sagde, at kom der en hare, når Blicher skulle holde gudstjeneste, bad han degnen læse lidt i kirken, og Blicher forfulgte haren.

Var Blichers naturorkester blevet så stærkt, at han skulle kanøfles?

Lad digtervennen Carit Etlar slutte:

„På højen stod den gamle præst, støttende sig til sin stok. Han havde skudt brillerne tilbage over panden og så ud over egnen. Det var ikke mere fattigdommen, affældigheden, tilintetgørelsen, dette åsyn viste. Hans skikkelse syntes at gro i vejret. Det var præsten, der stod i sit tempel. Mens han tav og stirrede frem for sig, lå der et rørende udtryk af alvor og tungsind udbredt over hans træk.

Hvad tænkte han på under denne dybe tavshed? Var det en lov-sang, der lød i hans hjerte, eller var det måske et klagesuk, fordi også han var en synkende sol i begreb med at gå bort? – Farveskæret, som han spredte over Jyllands enge, dvæler der endnu – mere farverigt og glødende end før“...

Jeppe Aakjær følte sig livet igennem i gæld til Blicher og skrev en god, vel den bedste, bog om ham. Mange andre har deres udspring fra ham – Johs. V. Jensens Himmerlandshistorier. Martin A. Hansen vedgår sin gæld. Vor egen Niels Hausgaard – har sind og jysk lunhed. Er heden blevet frodig – er klangen fra Blicher ikke mindre blevet det.

Jepppe Buhrkall.

John - en dreng som andre...

Da Grethe en dag i oktober ringede til mig og spurgte, om jeg ville skrive en artikel til Elevforeningens årsskrift, kom jeg til at tænke tilbage på det år, jeg tilbragte som elev på Stidsholt Ungdomsskole – og hvad dette år egentlig havde givet mig.

Da jeg i 1968 startede som elev på Stidsholt Ungdomsskole, var jeg en usikker og uselvstændig 14 årig pige. Jeg er opvokset på landet i en tid, hvor man ikke kendte til børnehaver og børnehaveklasser i den grad, man gør i dag. Begge mine forældre var hjemmegående, hvilket jeg tror var medvirkende til, at jeg var lidt „overbeskyttet“.

I folkeskolen havde jeg problemer med faget regning. Efter en samtale med daværende forstanderpar Marie og Hans Jakobsen, der bestemt mente, at jeg kunne blive hjulpet over mine regneproblemer, blev det bestemt, at jeg skulle et år på Stidsholt Ungdomsskole.

Jeg lærte ikke kun at regne på Stidsholt Ungdomsskole. Noget af det der i dag, står skarpest i mit erindringsbillede fra den gang, er sangtimerne, vi havde. Vi lærte enorm mange sange fra Højskolesangbogen. – Sange man ikke så tit hører i dag, men som jeg har stor glæde af at lære min søn, i håb om at han vil lære dem videre igen til næste generation.

Ofte er det sket, at min mand har spurgt, hvor jeg kender den og den sang fra, hvis der i radio eller TV er blevet sunget sange fra Højskolesangbogen, og jeg har sunget med. Jeg må indrømme, at det er med megen følelse og taknemmelighed i mit sind, jeg har kunnet svare – Stidsholt Ungdomsskole.

Jeg lærte også, at det ikke altid var en dans på lyserøde roser at være „hjemmefra“. Jeg husker, der var problemer med tyveri fra værelserne, og der kunne også være andet galt.

Løsningen af disse problemer var i høj grad noget, der berørte os alle på skolen, hvad enten vi var implicerede eller ej. Disse problemer var nogle, der rent psykisk berørte mig, da det var første gang i mit liv, jeg stiftede bekendtskab med sådanne. Såvel opholdets lyse som mørke sider var medvirkende til, at jeg var en halvvoksen og moden pige, der næste sommer forlod Stidsholt Ungdomsskole med en masse erfaringer, jeg i dag ikke ret gerne vil undvære. – Erfaringer, der havde gjort mig udrustet til bedre at kunne klare de glæder og sorger, jeg senere i mit liv ville møde.

Efter opholdet på Stidsholt Ungdomsskole fulgte yderligere nogle år med skolegang. Jeg fik min realeksamen. Senere traf jeg min mand, vi blev gift, og jeg fik lyst til at sidde på skolebænken igen. Fik handelseksamen og var heldig ret hurtigt at få læreplads på kontor. Inden min uddannelse var færdig, købte vi hus, og jeg blev gravid. Vi glædede os meget til denne baby, der skulle komme, havde ventet i næsten tre år på, at dette skulle ske, og jeg havde nærmest opgivet.

Ni uger for tidligt fødte jeg John. Han vejede ved fødslen 1400 gram og kom som følge heraf i kuvøse, hvor han lå i 2½ måned. I den tid gik hans tilstand op og ned. På et tidspunkt blev han meget dårlig, og det var bl. a. nødvendigt at give ham hjertemedicin og en meget høj iltprocent i kuvøsen. Jeg plejede hver dag at være på hospitalet for at se til ham, men pludselig havde jeg ikke lyst mere. Jeg var bange for at se det lille barn, som jeg var helt overbevist om at miste.

Min mor forklarede mig, at jeg ville fortryde det, hvis jeg ikke

tog derop som før, og jeg forstod, at jeg ikke måtte svigte ham, fordi han var blevet meget syg.

Der skete et eller andet inden i mig, der gjorde mig stærk, og med et var jeg overbevist om, at John ville blive rask og komme hjem.

John blev rask og kom hjem. Det var et meget stort øjeblik, da vi lagde ham i den fine vugge, der så længe havde stået og ventet på ham.

Det første stykke tid kunne jeg let blive meget usikker. Jeg var ofte nervøs over at tænke på det ansvar, jeg pludselig havde fået.

Som alle andre mødre fik jeg også besøg af sundhedsplejersken. Ved et af disse besøg blev hun meget bekymret over, at John ikke lod sine øjne følge den kugle, hun lod svinge frem og tilbage over hans øjne. Vi blev forberedt på, at der var noget galt med Johns øjne, og vi skulle tale med lægen herom. Lægen afkræftede dette, og vi var igen glade og tilfredse. – Dette var sundhedsplejersken dog ikke, og efter at vi et par måneder havde gået i uvished, blev en øjenundersøgelse på hospitalet foranstaltet. Resultatet af denne undersøgelse viste, at John var blind...

Da jeg fik den besked, faldt min verden i grus. Jeg spurgte: „Hvorfor netop jeg“.

Jeg havde aldrig tænkt på, at jeg kunne få et handicappet barn. Hvem har mon det? Hvem er forberedt?

Johns blindhed skyldtes den store iltprocent, man havde måttet give ham i hans krisetid, mens han lå i kuvøse. Ilten havde angrebet hans nethinde, der var blevet ødelagt.

Jeg så John og hans blindhed som en meget stor opgave, jeg havde fået. Opgaven var at lære John at leve med sit handicap, og det kunne jeg kun, hvis jeg accepterede hans handicap.

Selv om jeg havde den opfattelse, summede ordet „blind“ hele tiden i mit baghoved. Jeg kunne ikke rigtig blive fri for det, og når jeg så på John eller puslede ham, væltede en frygtelig masse følelser op i mig. Jeg kunne ikke lade være at tænke på, at han aldrig ville kunne se sin far og mor. Heller aldrig se, når vi. f. eks. smilede til ham...

Vi fik dog ikke så lang tid til vore triste tanker, men fik af en småbørnskonsulent fha Refsnæsskolen (Institut for blinde og svagtsynede børn og unge) en masse øvelser, vi skulle træne med ham.

Det var ofte hårdt belastende at træne øvelser med John, fordi han var meget utryg. Han græd meget, når vi ville forsøge noget nyt med ham.

John var i dagpleje, mens jeg var på arbejde. Dagplejemoderen trænede så samme øvelser, som vi gjorde.

Det er ofte sket, at nogen har sagt til mig, at de ikke forstår, at jeg ikke opgav mit arbejde til fordel for at blive hjemme og selv passe John.

Jeg er helt sikker på, at hvis jeg ikke havde haft mit arbejde, ville jeg ikke have kunnet klare at stimulere John nok og give ham de oplevelser, han havde brug for. – Jeg tror, det er vigtigt, at mødre til handicappede børn ikke glemmer, at de også selv har nogle behov, der skal dækkes. Det være sig f. eks. at komme ud blandt andre, at opleve lidt andet, end bare at gå hjemme dagen lang og passe sit barn.

Jeg tror heller ikke, det er så væsentligt, hvor lang tid man er sammen med sit barn, som hvordan den tid, man er sammen med det, bliver udnyttet.

I en by som vor ryktes det meget hurtigt, hvis nogen har fået et blindt barn. Folk føler medlidenhed og er måske også lidt nysgerrige efter at se, hvordan sådan et barn mon ser ud. Mens John lå i barnevogn, var der en, der kom hen for at se vort vidunderbarn. „Jamen, han ser da helt normal ud“. Jeg svarede: „Hvordan skulle han da ellers have set ud?“ Nogen fortalte os, at han kunne vi da ikke blive ved at have hjemme. Så tænkte jeg på, hvordan John gik bagefter mig gennem alle rum hjemme, som et seende barn ville have gjort.

Det var også vanskeligt at overbevise familien om, at John fungerede normalt, og at vi ikke ønskede medlidenhed, og at John heller ikke ønskede den. Det bedste bevis var, at John normalt var en glad dreng, han bevægede sig rundt som andre børn og orienterede sig godt, selv når vi var i byen.

For at få besvaret folks ofte ret nærgående spørgsmål, tog vi konsekvent John med hver gang, vi skulle et eller andet, enten det var på familiebesøg, til slagteren, bageren o.s.v., og det problem er fuldstændig forbi nu, og vi oplever ofte, at en, vi ikke kender, kommer hen og tager John i hånden og snakker til ham, – og I kan tro, det er noget, der varmer. Så føler vi, at John lever mellem os andre – en glad dreng, hjemme hos far og mor, hos familie og venner, i byen hvor vi bor. En dreng som andre.

For to år siden blev jeg arbejdsløs som tusinde andre. Min hverdag

blev meget trivielt, John var i dagpleje, så det eneste, jeg kunne gøre var faktisk at skrive ansøgninger i en uendelighed, uden at de gav resultat, og så gøre rent, men der er nu grænser for, hvor rent et hjem kan blive, så på et tidspunkt var jeg ved at give op og føle mig fuldstændig ubrugelig.

Nogle venner, der driver en flagstangsfabrik i Silkeborg, gav mig det råd, at jeg kunne starte som selvstændig med at sælge flagstænger i Nordjylland. Jeg tyggede lidt på det, men slog til og oprettede Nordjysk Flagstang Industri. Nogle måneder efter ansatte jeg tre syersker, der ligesom jeg selv, var arbejdsløse, og vi kom i gang med selv at fabrikere de flag, vi solgte. Min mand lavede garagen om til skærestue og bryggerset til systue.

Jeg har endda haft den glæde, at levere to glasfiberflagstænger til Stidsholt Ungdomsskole.

Firmaet udviklede sig stille og roligt op på et plan, hvor vi fik for lidt plads. I sommer købte vi en gammel møbelfabrik, og vore arbejdsforhold blev betydelig forbedrede.

Mange spørger mig: „Hvad så med John“?

Lige fra starten besluttede jeg, at det ikke skulle gå ud over ham, at jeg har så travlt med mine flag. John går fint i spænd med damerne, og ikke sjældent sker det, at han er med ved en af maskinerne, eller står og underholder damerne, inden han om morgenen skal i børnehaven, hvor han startede i sommer. Det gav mig en del

Else med sin dreng...

spekulationer, hvordan det skulle gå. Min småbørnskonsulent havde forberedt mig på, at det godt kunne blive lidt hårdt, for John ville højst sandsynlig græde og længes hjem i starten. Dette blev heldigvis ikke tilfældet. Han bliver afleveret om morgenen og hentet kl. fire om eftermiddagen.

Han kommer hver dag glad hjem og har altid en masse oplevelser at fortælle om.

Fritid og ferie, for mit vedkommende, er der ikke meget af. Der er jeg ikke bedre stillet end andre selvstændige. Men jeg er i den lykkelige situation, at jeg har så dygtige og loyale medarbejdere, der er i stand til selv at klare firmaet, så der flere gange om året bliver mulighed for, at John og jeg kan tage på ugekurser på Refsnæsskolen i Kalundborg. Der nyder vi først og fremmest samværet med andre forældre og deres blinde børn, samtidig med at vi lærer en masse nye ting og lærer, hvordan vi skal tackle evt. problemer, der er opstået herhjemme. Det kan være spiseproblemer, af- og påklædningsproblemer o.m.a. Men vi nyder også at have en hel uge, hvor vi kun skal tænke på os selv, være sammen både nat og dag en hel uge ad gangen.

Det kan selvfølgelig heller ikke undgås, at vi af og til tænker på, om vi nu har givet og stadig giver John muligheder nok til at få indtryk af et eller andet, og mange gange vil jeg give guld for at vide, hvordan han forestiller sig det, vi andre ser. Er alting gråt eller sort, og hvordan „ser“ han farverne? Hvad er en rød bold eller en blå himmel for ham? Når jeg falder hen i disse tanker, kommer jeg til at tænke tilbage på en øjenlæges udtalelse om, at der ikke kan være mørkt, når der aldrig har været lyst.

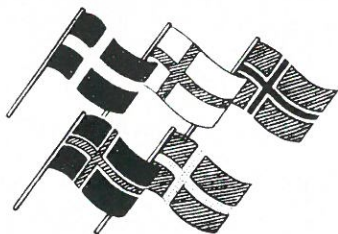
Næste station for John bliver folkeskolen. Han skal gå i vores almindelige kommuneskole, naturligvis med støttepædagog på. Mine næste spekulationer kan så blive her som med børnehaven, men jeg håber de vil blive løst hen ad vejen. Jeg husker tydeligt min fars ord om, at der er nye spekulationer til enhver alder, hvad enten ens barn er blind eller ej.

Nogle af de fornøjelser jeg hver dag har sammen med John er at fortælle historier for ham, ligesom vi spiller og synger meget. Han skal ikke høre en sang ret mange gange, før han kan den udenad. Når vi så sidder der og spiller og synger, kommer jeg ofte til at tænke tilbage på min tid som elev på Stidsholt Ungdomsskole, og

hvem ved, måske bliver John en dag elev på skolen, hvor hans mor var.

Til slut vil jeg ønske jer alle en rigtig glædelig jul, samt et godt nytår.

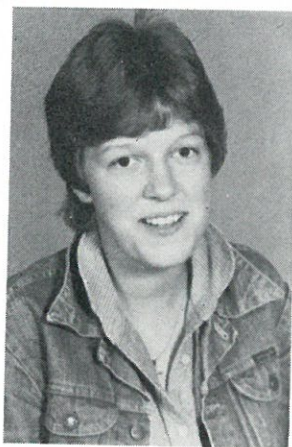

Else Larsen
(elev 1968-69)

Au pair-piger i England

Marianne

Tina

Efter et dejligt år på Stidsholt Ungdomsskole besluttede min værelseskammerat Tina og jeg, at vi ville et år i huset i England. Så vi skrev et brev til det danske KFUK i London, og det var derigen- nem, jeg fik min plads. Tina fik at vide, at hun var for ung, da man

skal være fyldt 17 år. Da jeg kom til England fortalte jeg fru- en om Tina, som gerne ville til England, men ikke kunne få en plads, og hun kendte tilfældigvis en familie, der gerne ville have en au-pair. Så Tina kom til England alligevel.

Jeg blev i den første familie i et år og besluttede så, at jeg ville være her et år mere, men denne gang hos en engelsk familie, (i den første familie var fru- en dansk).

I begge familier er jeg blevet optaget som et medlem af familien. Jeg spiser sammen med dem, kører søndagsture med dem o.s.v.

Til hverdag hjælper jeg fru- en med at gøre rent og se efter den lille, og så er jeg barnepige, når de går ud om aftenen.

Jeg går til engelskundervisning 2 gange om ugen. Der lærer jeg grammatikken ordentlig, og jeg lærer også mange nye ord. Det koster £ 56 for et år, og så regner jeg med at tage „first certificate“ eksamen i juni.

Jeg har en fast fridag om ugen, og der tager jeg som regel ind til Croydon, (som er den nærmeste storby i nærheden af, hvor jeg bor), og ser på butikker, og så plejer jeg gerne at tage ned i „The language students centre“ om aftenen. Det er et sted, hvor udlændinge mødes, og så snakker vi, spiller kort, og hvis man har lyst til at danse, så kan man også gøre det.

Jeg tager temmelig ofte til London. Jeg synes, det er en dejlig by med mange forskellige mennesker og mange seværdigheder.

Jeg har nu været i England i 13 måneder, og har ikke fortrudt, at jeg tog herover, jeg er stadig meget glad for at være her.

Marianne Søb Jensen
(elev 1980-81).

En aften ringede Marianne fra England og fortalte, at hun havde en plads til mig hos en indisk familie. De havde to børn, den største hed Anú og var 2 år, den mindste var 6 uger, og hun skulle hedde Sheena.

Jeg synes, at det var lækkert, at jeg havde fået den plads, for jeg var meget glad for børn. Så jeg pakkede mine kufferter og tog der- over. Men det gik desværre ikke, som det skulle. Jeg kunne mærke, at der var noget galt et eller andet sted.

Det var ikke for at jeg blev overanstrengt, tværtimod lavede jeg næsten ingenting. Jeg kunne bare ikke holde ud at være inde hele tiden, også om aftenen, men det har jo også noget at gøre med deres

kultur. Enden på det hele blev, at jeg snakkede med Joys (fruen) om det, og vi blev enige om, at det nok var bedst, om jeg tog ind til KFUK for at snakke med dem.

Marianne tog med mig derind. De var meget flinke på KFUK. Jeg fik en anden plads. Det var hos en ældre dame. Den samme dag tog Marianne og jeg ud og snakkede med hende.

Efter et par dage flyttede jeg ud til hende. Hun hed Mrs. Gaster. Hun var enke og havde to voksne børn. Den største hed Robin, han var 28 år, og han var gift. Han og hans kone boede i San Francisco. Den yngste hed Jonathan, han var 23 år. Han var det største rodehoved, og han var luddoven. Han var expert i at sætte sine venner i arbejde.

Mrs. Gaster var meget pertentlig og meget selvbevidst. Hun gik meget op i filosofi. Selv om hun var 62 år, så jeg hende ikke som en gammel dame, men som en god kammerat. Jeg havde det meget godt hos hende. Mrs. Gaster havde også en hund, som jeg tog mig meget af. Jeg tog den ud om formiddagen en lille tur, og om eftermiddagen tog jeg den som regel med mig, lige meget, hvor jeg skulle hen. Inden jeg gik i seng, gik jeg også en lille tur ned ad gaden med den.

Jeg havde mit eget værelse og mit eget badeværelse. Jeg fik 15 pund om ugen, det er omkring 250 kr. om ugen. Jeg havde kun en fridag, og det var om søndagen. Jeg startede med at gøre rent ved 9-tiden, men der var også nok at komme igang med, der var 3 etager.

Jeg havde også nogle extra jobs, for 15 pund er ikke meget. Jeg babysittede meget, jeg fik 1 pund i timen, så det hjalp lidt. Da jeg havde været i England i lidt over et halvt år, fandt jeg ud af, at jeg godt kunne bruge nogle flere penge, så fandt jeg et rengøringsjob. Jeg fik 2 pund i timen, og jeg var der 3 timer om ugen.

Der er en ting, som jeg har fortrudt meget, og det er, at jeg ikke fik set så meget af London, som jeg gerne ville. Der er også meget skønt på landet, naturen er helt utrolig flot, og folket ude på landet får en til at føle sig velkommen.

Jeg synes, at jeg har fået en hel del ud af mit ophold i England. Man bliver også mere selvstændig.

Tina Mølgaard
(elev 1980-81)

Året, der svandt

Så flittige var de...

Det er dejligt, at kunne se tilbage på det forløbne skoleår. Gamle elever og venner af skolen, som modtager dette årsskrift er hermed velkommen til sammen med os, der i ti måneder har været sammen, at deltage i strejftog tilbage i året, der svandt.

Hvordan var eleverne på Stidsholt Ungdomsskole 1981-82? Vi, der arbejder på skolen, vil mindes dem længe! Bevares, de var ikke engle, men de var bare en ualmindelig god flok. Der var enkelte, der ikke var kommet på rette sted og desværre ikke kunne tilpasse sig, men heldigvis kom det ikke til at rukke ved den store flok. De var dejlige at dele hverdag og fest med. Vi har også sagt det til dem så ofte, så de nok snart ikke kan tåle at høre det mere.

Åbningsdagen var søndag d. 16. august, og de unge blev fulgt hertil af forældre og søskende, så vi var 350 mennesker samlet. Det var en god start, selvom det måske nok kunne virke lidt overvældende på en og anden forknyt sjæl. Senere på året, kan jeg huske, var pigerne en dag i en håndarbejdstime ved at fortælle hinanden om, hvad de havde tænkt om hinanden den første dag, og man fandt ret hurtigt ud af, at „man ikke skal skue hunden på hårene“.

Alice og Else med sine hjælpere.

Den første uge forsøgte vi at „blive rystet sammen“, så vi hurtigst muligt kom til at kende hinanden. Man var inddelt i grupper, hver gruppe havde en gruppelærer. Man havde gruppemøder, konkurrencer og orienteringsløb. De fleste gav sig hen i det med det samme, mens enkelte gik og ventede på, at man skulle igang med noget fornuftigt skolearbejde.

Vi kom så i gang. For første gang var fordelingen sådan, at der var 3 tiende, 3 niende og 1 ottende klasse. I de fleste klasser blev der arbejdet godt og stabilt.

Et par måneder gik, og så tog alle fat på forberedelserne til jubilæet og selve jubilæet. I gjorde det godt! – Vi udsendte den gang et jubilæumsskrift, så det skal vi ikke fordybe os i nu.

At I også kunne finde på at synge morgensang to gange på en dag, d. 14. okt., første gang kl. 5 og anden kl. 8 takker jeg personligt for. Det var overraskende og meget festligt.

Forældrene havde vi besøg af til efterårsferien. Det er det alvorlige møde, hvor vi snakker om, hvordan de unge arbejder og opfører sig.

Niende klasse var ude i erhvervspraktik, og mange af dem kom trætte hjem. Det er hårdt at stå, gå og arbejde en hel dag, når man er vant til at sidde meget ned.

Pensionisterne fra Frederikshavn var på besøg i to dage.

Pensionisterne fra Poulstrup var på besøg en dag.

Juleafslutningen sammen med forældrene var med luciaoptog før middag. Derefter var der sang og sketch, leg og dans.

1. nytårsdag startede folkedanskurset. Folkedansledere fra hele landet kom dansende og fortsatte med at danse til 4. januar. Samtidig med var der spillemandskursus, så det var nok så fornøjeligt. – De brugte elevværelserne, sengene, spise- og dagligstuen og først og fremmest salen. Ja, de tog det hele i besiddelse, og det er folk, der hurtigt falder til, for de har én stor fælles interesse. Nogle af eleverne kom og hjalp til, og det gjorde de godt!

I det nye år, nye opgaver, nye oplevelser! Snart var det tid at pakke rygsækken til udenlandsturene. – De er beskrevet andet steds i årsskriftet. – Når vi har bedt Palle (Man) om at fortælle om Berlituren, er det, fordi han en onsdag aften, fællesaften, viste lysbilleder og fortalte meget interessant for os alle om turen.

Wiggo Knive fortæller om Norgesturen, men jeg kan ikke lade være med at fortælle om Christas flyvende start. Wiggo og jeg skulle med til Norge, men den dag, vi skulle afsted var jeg til røntgenundersøgelse og en læge på sygehuset frarådede mig at tage af-

1. pigegang.

Fra Fysiklokalet.

sted, da han ikke mente, at jeg kunne holde til det på grund af bronchitis. Jeg kom hjem og fortalte det, og der var 1/2 time til afgang. Christa havde besøg af sin datter Gitte, der havde vinterferie, og de fandt ud af, at mens Christa fandt tandbørsten, skulle Gitte hente min kuffert, som stod pakket. Det gik, og da der var 5 min. til afgang kom Gitte atter løbende og spurgte, om ikke hun kunne tage med også. Hvad hun nåede at få med, kunne nok være i en meget lille ting. På båden til Norge blev der endelig tid til at spørge Wiggo om, hvor de var på vej hen, og det, der i huj og hast var kommet i klemme i kufferten, blev bragt på plads.

Apropos udenlandsrejse. Året før, da eleverne skulle til Berlin, skulle Lene Hansen med som en af lærerne. Da Lene foruden at være lærer også er landmand, havde hun dagen før afrejsen så travlt med at få hø til de små grise ned fra høloftet, så hun selv røg med og brækkede håndledet. – Da var det Jens Rye, der i huj og hast, måtte springe til, men da han tidligere selv har tilrettelagt en Berlinter var det forholdsvis let. – Kom så ikke og sige, at jeres lærere er langsomme i vendingen.

Vi var på besøg på andre ungdomsskoler, og nogle var hos os. Aftener, hvor vi spillede alt muligt: volleyball, skak, ludo m. m. Derefter discotek. Det er aftener, der nok kan sætte sindene i bevægelse.

De skriftlige prøver starter tidligt. Men det passer meget godt, for så kan vi få tid til elevmøde, forældrefest og idrætsdag, inden de mundtlige prøver går i gang.

De øver sig.

Elevmødeforberedelser er noget helt for sig. En egen stemning spredes over husets folk. En tidligere lærer her fra skolen, sagde til mig engang: Jeg savner allermest Stidsholt på de tider af året, hvor jeg ved, at der er rigtig travlt med forberedelser til et eller andet, for det var altid så festligt.

Folkedans.

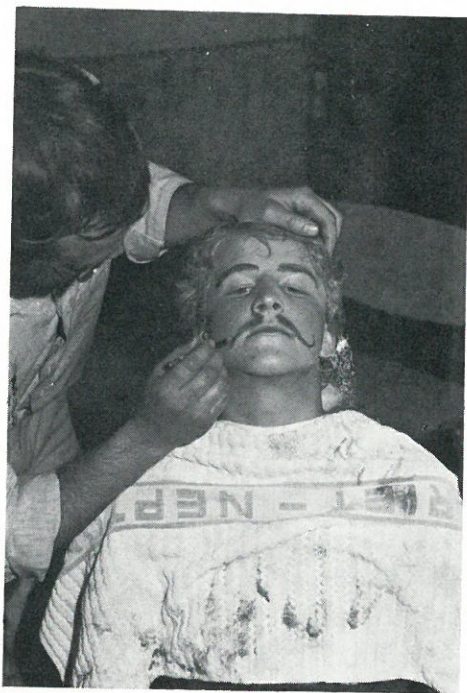

Igen i år syntes vi, at vi fik et godt elevmøde. Der var god tilslutning og programmet var følgende: opvisninger i gymnastik og folkedans. Der var kaffebord. I salen talte Jeppe og bagefter var der generalforsamling. Her ved dette punkt vil jeg standse op et øjeblik: Juul Højbjerg har været elevforeningens formand i 25 år, og i de senere år har han påstået, at det var på tide at trække sig tilbage. Det var vi ikke enige med ham i, men vi sagde Juul tak for alle de mange år, og vi vil hermed gøre det igen. Det har altid været dejligt, når du kom og var med til tage imod gamle elever. Tak!

Vi havde forberedt det, for en efterfølger skulle findes. Mange pegede på Knud Andersen, men han var ikke let at lokke, men det lykkedes heldigvis, og det er vi glade for. Velkommen til Knud!

Dagen efter elevmødet, var der forældrefest, hvor vore elevforældre mødte talrigt op for at se, hvad deres unge kunne præstere, og det lod til, at de var godt tilfredse med resultaterne.

I Grækenland spillede omkr. år 400 f. Kr. et skuespil „Lysistrate“. Det handler om kvindernes kamp for at få deres mænd til at holde

Jesper
som
„kineseas“ ...

op med evig og altid at føre krig. Ved brug af snilde, charme og stor veltalenhed lykkedes det. Vi tog stykket i en noget moderniseret form op. Vore piger formåede forhåbentlig at overbevise en og anden om, at kvinderne altid har været i stand til at ordne paragrafferne, når det kneb. Drengene, på scenen deres mænd og kærester, lod sig tilsyneladende overbevise.

Mændenes talsmand, Kinesias, sluttede i en tale til kvinderne og til Lysistrate i særdeleshed med at sige:

*Hav tak Lysistrate, o Stråleøje.
Vel var du stridbar i din lyse ynde,
men du har straffet os med kærligt sind.*

Et rask kvindeoprør på rette tid og sted har aldrig været af vejen.

Lysistrate lægger råd med sine medsøstre.

De sidste dage bliver der skrevet i poesibøger, man går og fortæller hinanden, at man sagtens kan lade være at græde til afslutningen! – Vi skal ikke fortabe os i hvordan det egentlig føles, når man efter ti måneder skal sige farvel, om man græder udvendig eller indvendig.

I skal alle have tak for året, der gik! Tak til lærerne, køkkenet, kontoret og Andreassen. Tak til Pedersen for mange gode år sammen. Hvem skulle tro det, hvis ikke man vidste det, men Pedersen er 67! – Du har ikke ladet tiden løbe fra dig, du har holdt dig ung med de unge, du har været en god og hjælpsom kollega, du har altid ydet

mere end du har behovet. Jeppe skrev, da du havde 10 års jubilæum: „Pedersen er støtten. Man ved, hvad han står for, og hvor han står, og med en urokkelig tro på det gode i tilværelsen, har han kunnet hjælpe unge på rette vej“.

Jens Sørensen, Mejlby, elev 1970-72, er nu færdiguddannet lærer og sammen med sin kone Susanne Pedersen, der også er lærer, er han nu kommet til Stidsholt, og vi siger velkommen til jer og lille Ingeborg! – Vi glæder os til samarbejdet!

Vi er nu i fuld gang med næste skoleår. 28 elever fra sidste år er blevet som 2. eller 3. års elever. Det er en svær opgave at komme igen, for skolen forventer en hel del og kammerater er nye, men forhåbentlig vil de hurtigt finde ud af, at de nye kammerater er lige så gode som de gamle, og skolen er jo den samme.

Det er en glæde, at flere elever fra de senere årgange har sørget for at komme ind i elevforeningen, end det var tilfældet i nogle år. Det er den sikreste måde, at I kan følge med i, hvad der sker på skolen og på hvilke tidspunkter, der er elevmøde her og i Ålborg. – Husk indmeldelse eller adresseforandring kan ske enten til os eller Karen Søndergaard.

Vi ønsker alle årsskriftets læsere en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Tak for tiden, der er gået og på gensyn!

Grethe Buhrkall.

Dagbog fra Berlinturen 1982

Mandag d. 22. februar:

Afgang fra Stidsholt klokken ca. 20.00. Vi var ved grænsen ved 24-tiden. Bruno var chauffør.

Tirsdag d. 23. februar:

Klokken ca. 5.30 var vi ved grænsen til „Jerntæppet“ (Østtyskland). Det var ved Horst-Lauenburg, at vi passerede grænsen til DDR. Ved 8.30-tiden var vi ved grænsen til Vest-Berlin. Derefter var der indkvartering på pensionatet. Ved 13-tiden skulle vi hen at høre om Berlins historie, og bagefter var der frit lejde, indtil vi skulle spise aftensmad. Ved aftensmaden blev der gjort store øjne, fordi der blev serveret varm te til den varme mad. Frit lejde om aftenen. Sengetid kl. 23.00.

Onsdag d. 24. februar:

Klokken 9.00 skulle vi ud på en rundtur (med guide), som varede ca. 3 timer. På rundturen så vi bl. a. de 2 lufthavne som findes i Vest-Berlin. Den ene hedder Tempelhof og tilhører det amerikanske luftvåben. På den lufthavn står der et mindefly over den flytype, som bragte mad og kul til Berlin, under den sovjetiske blokade af vand- og landeveje. Den arvede øgenavnet: Rosinbomber. Den anden lufthavn hedder Tegel, og så er den forøvrigt 6-kantet.

Vi så endvidere: Kongreshalle, også kaldet: Carters smil. Olympiastadionet bygget i 1936 af Hitler, det berømte fængsel Spandau, Rigsdagen som er genopført efter 2. verdenskrig, Charlottenburg slot som er delvis indrettet til museum, Zoo, Gedächtniskirche og Brandenburger Tor. Om eftermiddagen havde vi fri indtil aftensmaden, som vi fik kl. 18.00.

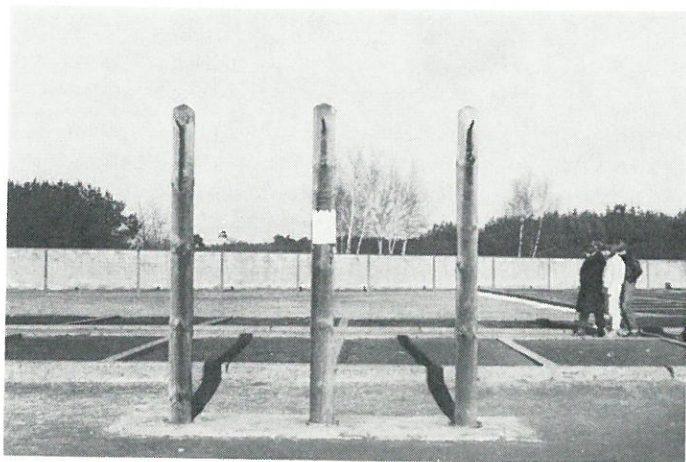
Da vi var lige ved, hvor VM i håndbold blev afviklet, var mange af os henne at se den spændende håndboldlandskamp mellem Dan-

mark og Jugoslavien. Danmark vandt kampen,, hvilket blev fejret derhjemme med Cola og Fanta, som skolen gav i dagens anledning.

Torsdag d. 25. februar:

Klokken ca. 9.00 sad vi i bussen på vej til DDR. Vi kørte over grænseovergangen „Check Point Charlie“, til Øst-Berlin. Her fik vi en østtysk guide med os. Hun viste os lidt rundt i Øst-Berlin. Så tog vi ud til kz-lejren: Saschenhausen, hvor vi først blev vist rundt, derefter så vi en film om, hvordan det havde været der under krigen. Ca. kl. 11.30 kørte vi så hen på en kro, hvor vi fik noget at spise. På vej tilbage til Berlin, blev vi stoppet af en østtysk patruljevogn, som troede, vi var på vildspor. Da vi kom tilbage til Øst-Berlin, fik vi fri i ca. 1½ time, hvorefter vi vendte tilbage til Vest-Berlin. Aftensmad kl. 18.00. Om aftenen var der nogle, som tog på Kudamm (Diskotek), andre tog ned på Burger King, og de sidste blev hjemme. Sengetid kl. 23.00.

Henrettelsespælene i tysk koncentrationslejr.

Fredag d. 26. februar:

Da klokken var ca. 9.00 kørte vi ned til grænseovergangen Check Point Charlie. Ved denne grænseovergang ligger der et museum af samme navn: Check Point Charlie-Museomet. På dette museum er der samlet næsten alt vedrørende flugtforsøg fra østblokken til vestblokken. Om eftermiddagen var der tid til indkøb o.s.v. Aftensmaden fik vi kl. 18.00. Da klokken var ca. 19.00 skulle vi ud at se et

Stjerneobservatorium. Derefter var der nogle, som tog på Kudamm, andre på Burger King og andre blev tilbage på pensionatet. Sengetid kl. 23.00.

Lørdag d. 27. februar:

Klokken 8.00 sagde vi farvel til Berlin og vendte atter bussen mod Danmark. Ved 16.30-tiden var vi ved grænsen. Derfra fortsatte vi op til den gamle grænsekro, hvor menuen lød på Dansk Hakkebøf. Klokken ca. 22.30 var vi i Ålborg, hvor der var nogle enkelte, der stod af, men ellers gik turen op til Stidsholt. Der havde man dækket bord med kold kartoffelsalat og pølser.

Til alle jer, der deltog på Berlin-turen: Mange tak for en dejlig tur.

Til alle de andre, som gik på Stidsholt 81/82: Mange tak for et godt år!

Palle Christensen (MAN)

Til Norge -82

Nogle kan måske undre sig over, at danskere kan finde på at drage mod Norges is, sne og kulde midt i en kold, blæsende og snerig dansk vinter. Mange har stillet det samme spørgsmål til nordmænd, som jo så gerne vil til fjelds i påskeferien; op til sne og kulde lige så snart de første forårstegn viser sig i lavlandet? En analyse af dette fænomen har Odd Borretzen givet i sin humoristiske skildring: „Det norske folks bedrøvelige liv og historie“. Han hævder, at den første nordmand må have været stenalderstammens tumling, for da isbræen trækker sig tilbage, og klimaet bliver varmere, føler den første nordmand, tumlingen altså, tilskyndelse til at drage nordpå til de vante omgivelser.

Et andet svar er mere nærliggende, når man har prøvet at stå på ski. Det er faserende at bruge sin krop i kamp mod den glatte sne og tyngdekraften. Det gælder både for nybegyndere og mere øvede. Det var ihvertfald femogtyve forventningsfulde unge mennesker fra Stidsholt, der rejste nordover medio februar 1982.

Efter nogle forviklinger ved kahytsfordelingen på Stena Saga, hvor der blev udvekslet nogle svenske gloser med en derværende nok så stramme kahytsjomfru, gik man på opdagelse på det store skib. Mange trapper, lange gange, toldfrie indkøb og et utal af de enarmede tyveknegte – nysgerrigheden blev hurtigt stillet, og man fandt efterhånden sin plads i lugaren.

Indsejlingen til Oslo i den trange fjord kan være smuk. Det er imidlertid svært at opdage en tidlig morgen i mørke og tåge, men vi oplevede fjorden næsten lukket af is, kun en smal sejltrede med store isflager skrabende langs skibssiden. Idet vi sejler forbi Oskarsborg fæstning, erindres, at det var her den tyske armadas flagskib kanonkrydseren Blücher, fik sin varme velkomst i grålysningen den 9. april 1940.

Busturen fra Oslo mod Lillehammer afbrydes af et ophold ved Eidsvoldsbygningen, hvor rigsforsamlingen i 1814 dannede den norske grundlov, og derved rystede de „danske åg“ og overherredømme af sig. Vores medbragte madpakke blev fortæret (det var inden M/K sygen) på Eidsvold Kafé, og turen gik videre langs Norges største indlandssø, Mjøsa. Vejen slynger sig gennem landskabet. Af og til får man et kig ud over de flade østlandsbygder med de store gårde og den gode landbrugsjord, Norges kornkammer. På Mjøsa foregår der traditionsrige aktiviteter både sommer og vinter. En sejltur på den gamle hjuldampers „Skibladner“ er yndet for mange turister, og

Vandrerhjemmet i Lillehammer...

Mjøsas metertykke is giver muligheder for bilrace, glideflyvning og travløb om vinteren.

Ved Mjøsas øverste ende ligger Lillehammer, en by i stor fremgang, ikke mindst p.g.a. turisterne. Vi kommer frem til Birkebeinern Ungdomsherberge, som er vores logi. „Birkebeinerne“ var oprindelig et spottenavn, brugt om nogle oprørere på 1100 tallet. De havde ikke rigtige læderstøvler og vikled i stedet birkebark omkring fødderne. De blev, fortæller historien, jaget over fjeldet og slog sig derefter sammen med svenskekongen.

Vejrguderne viste sig fra deres bedre sider under vort ophold, høj sol og knitrede frost. Det lykkedes at finde en passende flad mark til de indledende øvelser på ski. Alle kom ind på en række med to meters afstand imellem, og så skulle man begive sig fremad og lave hver sin løype tværs over marken. Det viste sig svært at holde retning samtidig med at få skiene til at makke ret, så man kom snart til at krydse hinandens løype. Det hele endte i en stor pærevælling, hvor alle væltede omkuld i hinandens ski og stave. – I sandhed et fornøjeligt skue. Nu er al begyndelse som bekendt svær, så allerede den samme eftermiddag, gik det meget bedre. Mange var kommet helt rundt i lysløypen og andre havde kikket på slalombakken. Det blev nogle aktive dage, på ski fra morgenstunden til sen aften, mange havde knapt nok tid til måltiderne, før de fik skiene spændt på igen – jeg tror nok Palle D. og Tommy S. fik lagt adskillige kilometer bag sig.

Sådan står Henriette på ski...

En dag tog vi bussen (medbragt ski) op til Nordseter for så at få turen på ski ned igen. Det er en tur på ca. 12 km i skiftende terræn – vejr- og førerforholdene var ideelle, så det blev en god tur. Jeg tror nok Annette ved denne lejlighed satte uofficiel verdensrekord i antal fald pr. kilometer, men humøret var i orden, så det var godt klaret.

Aftenerne gik med sang, kortspil, slik og solo. De fleste var godt trætte efter de mange strabadser på skiene.

Hjemturen skulle vise sig at foregå med den aldrende færge Holger Danske, som i norsk folkemunde hedder „Holder Kanskje“. Så efter som vejrmeldingen fra Norges Meteorologiske institut lød på stiv kuling op til stormstyrke, var det ikke uden angst og bæven, vi steg ombord. Men heldigvis kan meteorologer tage fejl, så det blev knapt så slemt. Sovende spredt omkring på drejestole, hatte- og kufferthyl-der kom vi også igennem den nat.

Vi entrede den ventende bus i Frederikshavn og holdt mandtal, det viste sig efter gentagne fintællinger, at vi var én for mange! Hvordan? – Kærester selvfølgelig! Den unge norske bejler blev venligt, men bestemt bedt om at benytte postvæsenet til at sige farvel. Nilles busser bragte os trygt og godt tilbage til skolen.

Wiggo Knive.

Skolen - Samfundet og det forsvundne frihedsbegreb -

Det har altid været almindeligt anerkendt at folkeskolen er skabt – og fungerer i billedet af samfundsstrukturen. I perioder med højkonjunktur er der plads til pædagogisk forskning og udviklingsarbejde, medens der i forbindelse med kriser og lavkonjunktur på det nærmeste er tale om en udsultning af skolen.

Da skolen således er en dynamisk mekanisme, hvis „puls“ og eksistens afhænger af incentive forhold i et kompleks samspil, er det svært, for denne, i nedgangsperioder at opretholde en standard og kvalitet, der tilfredsstiller alle omgivende krav. Når politikerne derfor tvivler på skolens virksomhed, er det ofte et udtryk for manglende

forståelse for konsekvensen af lovgivernes nedskæringspolitik. Hvis vi ser tilbage på folkeskolens udvikling fra enevælden til det 20. årh. vil vi bedre kunne forstå, hvorfor folkeskolen i dag i høj grad står for: fremmedgørelse, selektion og fejlslåede behandlingsstrang.

Vor folkeskole skabtes i enevældens samfund, hvor autoritet og lydhed var samfundets grundidé og derfor også skolens. Det primære for den feudale folkeskole var at tilpasse samfundets upriviligerede (bønder og arbejdere) i et bestemt system, der legitimeredes gennem lovgivningen (konge- og andelsstanden).

Bønderne og arbejderne skulle først og fremmest bruges som stabil arbejdskraft med en optimal ydelse uden hensyntagen til den spirende humanisme. Eksempelvis har undervisningspraksis i dansk indtil år 1800 været præget af den grundtanke, at eleverne skulle tilpasses. Hovedopgaven havde da været at indøve den kristne børnelærdom, hvilket praktiseredes gennem katekisationsmetoden, en eksercits i at indøve bestemte svar til forud fastlagte spørgsmål. Et eksempel på en sådan undervisningsteknik har vi i biskop Balle's: „Pligtankeret“ fra 1793:

- Hos hvem findes den almindelige fordærvelse?
- Hos mennesker
- Findes den ikkun hos nogle mennesker?
- Den er almindelig.
- Er da alle mennesker fordærvede?
- Ja!
- Hvad vil det sige, at de alle er fordærvede? Er de ikke så gode, som de burde være?
- Nej! Erfaringer viser, at mennesket ere ikke saa gode, som de burde være.
- Hvorledes vise de mennesker i almindelighed, at de ere fordærvede, eller ikke så gode, som de burde være?
- De bruge ikke deres forstand til sund eftertanke, o.s.v.

I denne, for den pædagogiske aktivitets, mørke periode, opstod der dog håb med brødrene Reventlow i Brahetrolleborg, der fra 1780 oprettede en reformpædagogik.

Filosofien byggede først og fremmest på grundideen om udvikling af det gode i barnet og på anvendelse af barnets virkelighed, som grundelement i undervisningen. En fantastisk radikal tankegang i en periode, der iøvrigt var præget af begyndende industrialisering. Det er første gang man i pædagogisk sammenhæng støder på en positiv

tiltro til den menneskelige natur. Det sene tidspunkt for denne radikaliserings hængsel selvfølgelig sammen med kirkens fremhævelse af mennesket som syndere underkastet arvesynden og den stærkt ortodokse præstestand.

Reformpædagogikkens ændring af de hidtidige undervisningsmønstre illustreres gennem et citat hentet fra den nye skoleforstanders indsættelse ved Gjørup skole i 1783:

„Forældre: antager ham med et beredvilligt Hjerte, glæder ham med at sende Eders Børn til Skolen. Forundrer Eder ikke over, om Undervisningsmaaden bliver noget anderledes end den sædvanlige og her forhen brugte. Jeg kjender altfor vel den almindelige herskende Tænkemaade til, at jeg skulle tvivle derom, at adskillige ville sige: Der sker saa mange nye Ting og Indretninger i vore Tider frem for i de forrige, alting skal være anderledes, følgelig ogsaa dette. Men jeg vil sige eder saa meget: Eders Herre har med mig overlagt, paa hvilken Maade Eders børn for Fremtiden skulle undervises. Vi have udvalgt den, som synes at være den bedste, grundet paa en lang erfaring i andre Skoler. – Er denne Undervisningsmaade ny for Eder, saa har den længe været brugt i andre Skoler. Erfaring har lært, at flere Børn paa Engang hastigere lære at læse, vænnes til Opmærksomhed, lære at forstaa, hvad de læse, ved denne end ved den ellers almindelige Maade, hvor kun Barnet pines paa sin Hukommelse uden at bruge Eftertanke og Overlæg“.

Men som alle andre progressive ideer gik disse reformbestræbelser i stå samtidig med statsbankerotten i 1813. På det tidspunkt lanceredes en ny pædagogisk grundide under mottoet: 1000 børn og en lærer...

Ved et sindrigt system af tabeller, som anbragtes på stolper og vægge, kunne en lærer v.h.a. en signalføjte og kontrolbog holde en klassekvotient på 100, et princip som frister nutidens politikere voldsomt.

I denne sorte skole, præget af katekismus, tabeller, straf og udenadslære, gør Christen Kold i 1838 i Forballum sin mageløse opdagelse.

Det hedder i et citat:

„Blandt børnene var der især en lille pige, som jeg holdt meget af, men hun var tungnem. – Hun læste og græd, læste igen og græd... så tænkte jeg: Mon det dog ogsaa er Guds vilje, at børn skal pines med en sådan udenadslære? – Men nu er

det jo således, at når vi er i den største nød og spørger ånden for ramme alvor, så svarer han os, og han sagde da ogsaa til mig:

Du kan jo fortælle børnene det, som de skal lære“.

Næste morgen begyndte Kold at *fortælle* børn bibelhistorie, og det viste sig, at de huskede hvert ord. Dette dannede grundlag for en ny epoke i undervisningsmetodikens historie. Kold blev ganske vist afskediget, men hans tanker om brugen af det levende ord og den mundtlige fortælling som undervisningsmiddel levede videre i folkeskolens tradition. Efter 10 års ophold i Lilleasien vendte Kold hjem og stiftede i 1851 den første friskole i Danmark, Ryslinge. Siden denne tid er fri- og efterskoler, byggende på det Koldske princip, skudt op over alt i Danmark. Dermed opstår den egentlige deling af folkeskolen, til en traditionel statslig institution og en skoleform byggende på andre principper og ideologier.

Følger vi nu udviklingen videre op gennem tiden til vores skoleform, er et karakteristisk træk den stadig stigende kløft mellem folkeskolen og den frie efterskole.

Koncentrerer vi os om skolens nuværende tilstand som et billede af samfundsstrukturen kan vi følge et generelt udviklingsmønster:

Den stadig stigende fritid...

Det er en kendsgerning, at vi får mere fritid enten som følge af arbejdsløshed, rationalisering eller nedsat arbejdstid, en udvikling der startede i 60'ernes højkonjunktur og fortættes i 70'erne og 80'ernes krisesamfund. Den overskydende tid, man får til sin rådighed, skal derfor kanaliseres over i andre aktiviteter. Denne omlægning af ens fritid og vaner kræver såvel som enorme personlige ressourcer et effektivt og veltilrettelagt udbud af fritidsmuligheder. Det har vist sig, som en generel tendens, at denne omlægning af ens livsmønster er forbundet med store vanskeligheder. Konsekvensen kan blive rastløshed, forvirring, depressioner og i extreme tilfælde, kriminalitet og psykiske lidelser. En sådan forskydning af den samfundsmæssige homeostase er for det første forbundet med store offentlige udgifter dernæst med uoverskuelige personlige konsekvenser. Det må således være både i samfundets og individets interesse at: „lære at bruge sin fritid“. Det kan virke barokt, at man skal *lære* at bruge sin fritid, men det er klart at i en periode, hvor mennesket reduceres til passive konsumenter, fratages det sin frihed til at bedømme sin situation, som følge af den massive medieeksplosion og den teknologiske udvikling.

Når vi derfor ser på efterskolens mission, må det bibringe til de overvejelser, der skal fastlægge undervisningens rammer og mål, at en væsentlig del af de unges liv fremover vil være præget af *fritiden*.

Det må således være en væsentlig del af efterskolens idegrundlag, at „uddanne de unge til fritiden“, et grundlag som Kold efter min overbevisning ville dele. Reventlows reformpædagogik, som jeg tidligere omtalte som en radikal ændring af skolens mål og midler, havde tilsyneladende, på trods af tiden, fundet spiren til den frigørende undervisning, der skulle gøre børnene og de unge i stand til at fungere i den virkelighed, de var placeret. Det var en enestående tankegang, hvilket understreges ved den nuværende skolelov, som indeholder samme formål. Det er dog samtidig en kendsgerning, at aldrig har folkeskolen frasorteret flere elever, end den gør nu. Dette hænger, efter min mening, sammen med den fremmedgørelse, der foregår på baggrund af den manglende sammenhæng mellem virkelighed og undervisning.

Efterskolens struktur åbner i bredere forstand bedre muligheder for at tilgodese en undervisning, der i høj grad tager udgangspunkt i virkeligheden og som samtidig prioriterer uddannelsen til fritid meget højt. Denne uddannelse er væsentlig i den forebyggende kriminalpræventive og mentalhygiejniske forstand, fordi den åbner perspektiver for, at de unge kan fungere i en ramme, hvor de selv er ansvarlige for deres handlinger i fritiden.

Derfor vil jeg betone vigtigheden i fremover at prioritere kreative fag i efterskolen højt. Hvordan den boglige og kreative del af undervisningen skal kombineres ligger uden for denne artikels ramme, vi kan blot slå fast at udviklingen i folkeskolen fra enevælden til idag er fanget i nogle indbyrdes modsætninger, der kommer til udtryk gennem formelle målsætninger og de reelle resultater. En del af disse modsætningsforhold er, at skolen har mistet kontakten med det omgivende samfund, således at den ikke afspejler de behov eller de ønsker, individet måtte have for at fungere i hverdagen. Efterskolen bør arbejde videre, hvor folkeskolen p.g.a. det politiske klima, må opgive.

Leif Christensen.

Patrick - en dreng fra Haiti

Hispaniola – nej, det er ikke noget vanskeligt fremmedord, det er navnet på en ø i Det Caraibiske Hav. En ø der er delt i 2 selvstændige lande. Det ene land kaldes Den Dominikanske Republik, det andet Haiti.

Haiti dækker et areal på godt 27.000 km² – og der er omkring 5 mill. indbyggere. Præsidenten på Haiti hedder Jean Claude Duvalier, (Baby Doc). Hans ledelse af landet er vistnok meget nær det, der kaldes diktatur, i hvert fald er princippet derovre, at ingen skal stole på nogen, og ingen skal føle sig sikre på noget.

Haiti er at finde i toppen, når man taler om verdens fattigste lande – det er ikke en „hitliste“, det er særlig rart at ligge i toppen af, og selv om vi alle har hørt om fattigdom, nød og sult i mange ulande ved jeg, at på Haiti overgås fantasien langt af virkeligheden.

Hvorfor nu denne lange „smøre“ om en for os forholdsvis ukendt ø? Jo, sagen er den, at min mand og jeg i febr. 1980 besluttede os for at adoptere et barn, og vores dreng, Patrick, kommer netop fra Haiti.

Hvis jeg skulle referere en adoptionssag i alle detaljer, tror jeg, det ville fylde hele dette årsskrift, så jeg vil prøve i korte træk at fortælle om vores adoptionssag.

Det hele startede som sagt i feb. 1980, med at vi henvendte os til Terre Des Hommes. Herfra fik vi nogle skemaer, der skulle udfyldes – vi skulle bl. a. skrive hvilken alder, vi ønskede barnet skulle have – om det skulle være pige eller dreng, og eftersom der kun er de to muligheder, synes det jo meget enkelt at udfylde den rubrik, men det var det ikke. Nu står man pludselig der og skal ha' et barn – og så må man selv bestemme – nej, det kunne vi ikke, så vi lod være med at udfylde den rubrik. Vi havde en anelse om, at vi nok fik en dreng, fordi de fleste ønsker sig en pige.

Næste rubrik var ikke nemmere at udfylde: Hvornår var ægteskab indgået? Nå, vi skyndte os hen til præsten og fik planlagt et bryllup. Det var jo da heldigvis et problem, der hurtigt kunne løses.

Vi sendte alle papirer retur til Terre Des Hommes, og i juni måned blev vi kaldt til en såkaldt „forundersøgelse“ i amtet. D.v.s. at vi fik en sagsbehandler fra Nordjyllands Amtskommune.

Vores første møde med sagsbehandleren glemmer jeg sent, han var meget provokerende, og jeg var rasende, og på vej hjem tudede jeg og tænkte, at hvis det ville fortsætte på denne måde, fik vi aldrig et barn. Det viste sig senere, at han var meget sympatisk, og han fortalte os senere, at det var helt bevidst, at han havde provokeret os. Det er nok det, der hedder psykologi? Nå, efter adskillige samtaler med sagsbehandleren, blev vi i juli 1980 godkendt som adoptivforældre, og samtidig fik vi en plejetilladelse fra vores egen kommune.

På dette tidspunkt kommer Haiti ind i billedet. Vi blev spurgt om hvilket land, vi ønskede barn fra, og det er lige så svært som det med pige eller dreng. (Sommetider følte det som om vi sad med Daells Varehuskataloget, og så på pris, farve og størrelse – man ved jo godt, at det er for ens egen og ens barns skyld, men alligevel). Vi valgte på den måde, at vi bestemte os for et barn fra det land, der havde den korteste ventetid – og det var altså Haiti.

Nu skulle vi bare vente på, at man fandt et barn til os. Vi var forberedt på 1/2-1 års ventetid, men i efterårsferien 1980 blev vi ringet op fra Nordjyllands Amtskommune. Terre Des Hommes havde et barn nu. Vi skulle komme til Ålborg for at se billeder af barnet. Vi fik ikke at vide, om det var en dreng eller pige – men til gengæld fik vi at vide, at grunden til at vi kom i betragtning nu, var at en anden familie havde sagt nej til barnet, „da der var noget i vejen med det“. Med disse oplysninger var det med nogen nervøsitet, vi kørte til Ålborg.

Vi fik 2 små billeder af Patrick – han var 1 år gammel – havde ingen hår, men åbne sår og betændelse på store dele af hovedet. Spænding, nervøsitet og billederne af drengen tog næsten vejret fra os – men efter at vi havde kigget lidt på billederne – ja, så var det bare vores Patrick. På trods af sår, betændelse o.s.v., så han simpelt hen ud til at være en frisk og stærk dreng.

Nu kom den værste tid i adoptionssagen, nu skulle vi bare vente på, at Patrick kunne komme til Danmark.

Vi havde fået at vide, at der nok ville gå 2-3 måneder, så da vi kom til jan. 1981, begyndte dagene at gå meget langsomt, nu måtte der da snart komme besked, syntes vi.

En søndag formiddag midt i januar, ringede Anne Botfeldt fra Terre Des Hommes og fortalte, at Patrick kom til København søndag den 1. feb.

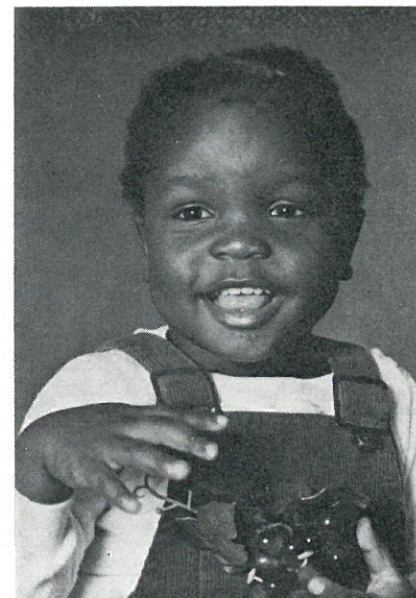
Så fik vi travlt med at klare de sidste forberedelser, inden Patrick kom, og selv om vi af og til for forvildede rundt, blev vi da klar med det hele.

Lørdag d. 31. jan. tog vi med nattoget til København – vi skulle være i lufthavnen kl. 8.00 søndag morgen. Vi var i Kastrup kl. 7.30 – og da begyndte der lidt af et mareridt. Vi vidste ikke rigtig, hvor vi skulle henvende os, og der, hvor vi spurgte, vidste man overhovedet intet om noget som helst. Da det meste af personalet i lufthavnen havde fået det indtryk, at jeg nok bare var en skør sjæl, der trængte til psykiatrisk hjælp, blev vi omsider kaldt over til politikontoret i lufthavnen. Jeg tror ikke, vi væltede en eneste glad turist, men der røg i hvert fald et par kufferter.

Da vi nåede frem til det rigtige kontor, fik vi at vide, at på grund af forsinkelser på Haiti ville Patrick først komme mandag morgen. Efter et ekstra døgn i København, tog vi til lufthavnen igen mandag morgen – og denne gang gik det mere smertefrit.

Stående i „fingeren“, så vi flyet fra New York, lande. Foruden Patrick kom der en lille pige Ida, hun var adopteret af en familie i Kongerslev. De to børn kom sidst ud af flyet, og de blev straks overdraget til deres „forældre“.

At beskrive hvad man føler, når man får overrakt sådan en lille sovende klump, det er fuldstændig umuligt, men for os var det intet mindre end et under.

Patrick.

Patrick var 1½ år, da han kom til Danmark – han vejede ca. 6 kg – kunne ikke gå og bar tydeligt præg af at være underernæret. Men trods de elendige forhold, han havde levet under, var han utrolig glad og tillidsfuld i løbet af et par dage. Efter 14 dage tog han sit første skridt, og kort tid efter løb han gennem hele huset, som om han da i grunden aldrig havde gjort andet.

Først i nov. 1982 – altså næsten 2 år efter at Patrick kom til Danmark – fik vi den endelige adoptionsbevilling. Sagen er afsluttet – Patrick er vores dreng.

At adoptere et barn er en lang og besværlig affære – der er skemaer og formularer på fransk, engelsk og dansk, de sidste ikke altid nemmere at forstå end de første – der er mange spørgsmål, man skal overveje grundigt, inden man beslutter sig for at adoptere, men den dag, man står med sit barn, er det al besværet og alle bekymringer mange fold værd.

De organisationer, der varetager adoptionssager, udfører et stort og uegennyttigt arbejde, men man kunne godt ønske sig, at myndighederne både i Danmark og de lande, børnene kommer fra, ville være lidt mere fleksible, således at mange flere børn kunne sikres en god og tryk fremtid.

Inger Marie Jensen

At være - - ungdomsskolelærer

Efteråret 1954...

Vi rykkede vore „teltpæle“ op i Vesthimmerland. Vi flyttede Nordenfjords – til Stidsholt Ungdomsskole. Forstanderparret Marie og Hans Jakobsen havde givet os tilbud om at prøve arbejdet på en kostskole. Vi vidste nok en del om ungdomsskolerne, men kendte dem kun lidt indefra.

De frie ungdoms- og efterskoler er jo en speciel dansk skoleform, idet den er et tilbud – og ikke et påbud – til dansk ungdom.

Den er vokset op af de folkelige og kristelige bevægelser, er barn af friskolen og højskolen. Friskolen er en revolution i det danske skolevæsen, sprunget ud af Grundtvigs og Kristen Kolds syn på det „levende ord“ som pædagogisk virkemiddel. Den koldske friskoleide

om at blæse nyt liv i døde kundskaber, vandt begejstrede tilhængere også inden for folkeskolen. Man søgte nye veje for friere skoleformer: Skolen skal opdrage vore børn til frie selvstændige mennesker“.

Der var store bestræbelser igang, interessebetonede og valgfrie fag, selvvirksomhed, skaberglæde. Ja, man drøftede endog muligheden af en eksamensfri mellemskole, men denne kvaltes i fødselen.

Ungdomsskolen eller efterskolen har gennem snart 100 år vundet en sådan plads i store dele af det danske folk, at den også nok skal vise sig at bestå i fremtiden. Den er en så speciel arbejdsform, og derfor skal man værne om dens fremtid.

De unge er i „Flagermusalderen“ i en mærkelig grad på tværs af alt og alle-tid, de er på en gang generte og støjende, søgende, spørgende, famlende og vil skjule det. Mange er skoletrætte, føler sig skuffede af andre, måske mest af sig selv. De vil ikke være børn, men er det. De vil hævde sig. De vil være voksne, men er det ikke. Det bryder og gærer i legeme, sjæl og sind.

En af ungdomsskolens åbenbare store fordele er, at den er en kostskole. Man kommer hjemmefra. „Man skal oftest uden for skoven for rigtigt at se træerne“, og hjemmefra for rigtig at se og forstå hjemmets værdi. Før var man måske sur på forældre, på skolen derhjemme og på hele tilværelsen. Der er jo ingen, der er mere umulige i de unges øjne end deres forældre, men det hele vendes om, og hjemmet ses fra en hel anden synsvinkel.

Afgørende betydning er også miljøændringen. Nye omgivelser, nye kammerater, nye lærere, nye undervisningsformer, det giver ny baggrund og videre horisont. Her sker en ubevist opdragelse. Man sliber kanterne af hinanden. Der er muligheder for at begynde forfra.

Ungdomsskolen er ikke bare et sted, hvor man kan supplere sine kundskaber, men den er også en hjemmets skole, der fører den unge ind i fællesskab, hvor alle, elever, lærere og forstanderpar lever et familieliv og udgør et lille samfund, som man frivillig er gået ind i. Her er man sammen i arbejde og fest, ved skolebord og spisebord og – ikke mindst – i fritiden. Der opstår et tillidsforhold og så er det umulige muligt.

Så vidt vidste vi om ungdomsskoler, – men nu oplevede vi det. Vi blev revet med. Det var betagende. Hver time var en ny oplevelse. Var der „svipsere“ fandt man som regel årsagen hos sig selv, det gav nyttige erfaringer.

Mødet med forstanderparret Marie og Hans Jakobsen var en meget

stor inspiration og berigelse, som vi aldrig glemmer. Det slog dybe rødder.

Tiden på Stidsholt Ungdomsskole blev kort, men det vidste vi på forhånd, der var „ikke plads i herberget« for familie med fire børn og Bedste. Gerne havde vi fortsat, men i stedet modtog vi tilbud om ansættelse på Try Højskole, der ligesom Stidsholt Ungdomsskole havde en børneskole (friskole).

Arbejdet med og blandt børn og unge var en uløselig del af vor tilværelse, som det havde været fra ungdomsårene. Højskolearbejdet kendte vi, men friskolen var som ungdomsskolen ny land for os.

Friskolearbejde fangede. Vi var snart overbevist om, at denne skoleform var sagen. Der var rige muligheder, vi tog begejstret fat.

At være friskole-, ungdomsskole- og højskolelærer er at være idealist. Man skal tro på det godes sejr, bygge med på en meningsfyldt tilværelse. Nu har det aldrig været let at være idealist i en tilsyneladende realistisk tid. Men „det levende ords sædemænd“ må nødvendigvis være idealister, uanset hvor de er placerede, de må tro på „høsten“, på grøde, vækst og modning, men også på hærkning til at modstå de mange hindrende faktorer. Vi vidste meget vel, at mennesker, der påtager sig at være „vejberedere“ for andre, nødvendigvis må have kilder at øse af og troen på det gode i menneskesindet. Kilderne kendte vi, vi troede og prøvede – efter evne – at være „nyttige i tjenesten“, prøvede at være med til at sætte unge i gang, at give dem holdning. Målet, at få lov til at blive brugt, at give videre til andre, hvad vi selv havde oplevet, at være brugbare redskaber. Menneskegartnere – om man vil kalde det så. – Plante kan vi og vande, så giver Gud væksten.

Vi oplevede den berigende glæde at blive brugt, – glæden ved det gode samarbejde, den nære tilknytning til egnens beboere, som naturligt må skabes, hvor en skole er det centrale midtpunkt, hvor man oplever fællesskabet ved at løfte i flok, og hvor hjem, skole og ungdom er treklangen.

Samværet med og blandt de skiftende elevhold af vordende sygeplejersker på højskolen i arbejde og fest var meget berigende. Det var ungdom med noget af det rigtige i sig. Unge, der gennem en krævende gerning havde sat sig som mål, at være noget for andre.

15 år i Try – måske ingen lang tid og dog – vi måtte sande, at „den sten, man ikke kan lade ligge, må man løfte“! Gennem Try-årene modnedes, at ungdomsskolearbejdet var vort egentlige og at Stidsholt måtte være stedet. Vi havde stadig kontakt med Stidsholt.

to af vore børn havde været elever der. Vi kom der gerne til fester, elevmøder o.l. Det rykkede hver gang. Vi havde feriehus ved Lyngså, så turen gik ofte om ad Stidsholt.

I 1970 blev det ungdomsskolen igen. Vi havde visse betænkeligheder, – var vi ikke for gamle. Men det nye forstanderpar, Grethe og Jeppe turde bruge os. Tak for tilliden. Vi tog springet og har aldrig et øjeblik fortrudt. Vi var igen på Stidsholt. Tilbage i det dejlige, krævende arbejde blandt de 14-18-årige. Den aldersgruppe, der har de allerstørste problemer og behov, som er livets skønneste, men vanskeligste alder.

Det blev en række dejlige arbejdsår på Stidsholt – en tid med lys og skygge. Vi lærte, som soluret: Kun at tælle de lyse sider. At skyggen fremhæver billedet. Det skal som bekendt være mørkt for at se stjernerne.

Livet har lært os summen af livets lære: Vi er – for at være brugbare redskaber til Mesterens ære.

Derfor: At være ungdomsskolelærer er en opgave, som er en gave, man tager op, fordi man ikke kan lade være.

Man er aldrig færdig, men altid på vej. Lære- og lærerår følges.

„Livet er kort, kunsten lang, hele vort liv er en skolegang«.

At være ungdomsskolelærer var, er og bliver: Vi skal bygge Danmarks fremtid, skabe hverdag om til fest.

— — — ja, dage gik, og dage blev år,
og årene randt under skiftende kår.
Ej verden vandt, hvad den kæmpede for,
men vi, tør vi sige, at sejren var vor.
Var vi tro mod os selv, var vi tro i vort kald.
Har vi øgt eller ødt, blev det sejr eller fald.
Fandt livet vi rigt ved at gøre vor pligt
eller endeløs tomt, da vor dåd kun blev digt.

Jens Sigurd Pedersen

Ingeborg Bom var i mange år køkkenleder her på skolen, og mange af de gamle elever vil huske hende. – Ingeborg var dygtig, mild men bestemt. Noget af det kendetegnende hos Ingeborg var hendes blink i øjet, hendes stille latter og først og fremmest hendes store trofasthed. Sidste vinter døde Ingeborg, og vi mistede en god ven.

— — —

Det var en råkold efterårmorgen, vi hørte, at der var sket en ulykke i Ørtoft. Det var igen, den mørke parkerede lastbil, som en var kørt ind i. Denne gang var det Verner Østergaard. Der gik lang tid, inden vi rigtig troede, at det var rigtigt, at vi ikke skulle se ham igen.

I 9 år var Verner vor gode medarbejder. Vi værdsatte ham som en god arbejdskammerat og dygtig igangsætter for vore unge – der også var glade for ham – i sløjdsal, på fodboldbanen eller hvor Verner var. Han gav meget – uden genkrav – således var han.

— — —

Til skolens generalforsamling manglede vi et af bestyrelsens medlemmer, i stedet var kommet et brev, som vi læste. Det var fra Clarence Simonsen i Aså, der bad sig fritaget fra arbejdet på grund af sygdom og takkede for de mange år, han havde fået lov at være med. Vi var glade for brevet, men takken var forkert vendt. Det var os, der skulle takke. Dengang vidste vi ikke, at sygdommen førte til døden.

Jeg husker, det var til et bestyrelsesmøde, vi skulle have, og vi følte os ikke færdige. Den første, der kom, var C. L. Simonsen. Hans håndtryk og varme sind var som at få en gave – al urolighed i sind forsvandt. Tak for de mange år!

ÆRET VÆRE DERES MINDE

Korte hilsener

KÆRE GAMLE ELEVER.

Hermed en lille hilsen til jer alle. Og tak for mange små visitter i årets løb – det er altid dejligt at se de gamle kendte ansigter og høre nyt fra den vide verden. Her går alt som det skal – som sædvanligt har vi en flok herlige unge mennesker omkring os, men dem kommer I vel og kigger på den tredie søndag i maj.

I ønskes alle en glædelig jul og et lykkebringende nyt år fra

*Maud, Veronika, Rainar, Heike
og Jens Rye Larsen*

Jeg vil gerne sende en hilsen til alle de kammerater, jeg fik her på Stidsholt i årene 70/71 - 71/72.

Jeg er nu sammen med min kone, tilbage på skolen. Den negang på den anden side af katederet.

Det har været en meget sjov og spændende oplevelse at se skolen igen efter ti års fravær.

Skolen ser jo ikke helt ud som dengang, jeg var her sidst. Den er blevet betydelig større og nyere. Helt nyt er det dog ikke for mig, for der er mange ting, som jeg kan nikke genkendende til, og tænke, sådan var det også dengang jeg gik her.

Jeg glæder mig til elevmødet, hvor jeg håber, at møde mange af mine gamle kammerater.

Med venlig hilsen
Susanne, Ingeborg og Jens Sørensen

EN HILSEN til alle I gamle Stidsholt-elever med ønsket om en glædelig jul og et godt nytår. Jeg sender jer ofte en venlig tanke – håber I har det godt – for det har vi her hos os.

Christa

Idet vi håber at se rigtig mange af jer på elevdagen – ønsker vi alle gamle elever en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Mange hilsner
Fatima og Mohamed.

KÆRE GAMLE ELEVER!

Vi ønsker jer alle en glædelig jul og et godt nytår.

Sidste jul fik vi en lidt forsinket julegave, han hedder Simon og blev født 28. dec.

Sophie er blevet 4 år og går i børnehave i Dybvad og dyrker samtidig gymnastik med stor interesse.

Vi håber det går jer alle godt og husk at møde talstærkt frem den 3. søndag i maj.

Venlig hilsen

Simon, Sophie, Lise og Peters Ahlers.

Meddelelser 1983

Elevmødet

afholdes søndag den 15. maj kl. 14.00.

Reservér venligst dagen i god tid og kom til Stidsholt. Det er mest festligt, når vi er mange. Se avisernes annoncer i god tid. I er velkommen til at tage jeres forlovede eller ægtefælle og børn med.

Stidsholtstævnet i Ålborg

afholdes søndag d. 27. nov. (adventssøndag) kl. 14.00.

Velkommen gamle elever med familie – gælder også elevforældre.

Se annonce til den tid...

Jubilæumsholdene

Elever fra vinteren 1957-58 og sommeren 1958 (25 år)
vinteren 1952-53 og sommeren 1953 (30 år)
vinteren 1947-48 og sommeren 1948 (35 år)
vinteren 1942-43 og sommeren 1943 (40 år)
vinteren 1937-38 og sommeren 1938 (45 år)
vinteren 1932-33 og sommeren 1933 (50 år)

indbydes på elevmødedagen med eller uden ægtefælle til jubilæumssammenkomst med middag kl. 11. Send venligst et kort med indmeldelse en uge før til os. – Prøv at finde frem til gamle kammeraters adresse og gør dem opmærksom på festen.

Elevforeningens bestyrelse

Knud Villy Andersen, H. C. Andersensvej 5, 9000 Ålborg. Formand.

Ejnar Frendrup, Vestergade 46, 9400 Nørresundby. Næstformand.

Karen Søndergaard, Rosenstien 2, 9300 Sæby. Kasserer.

Fatima Lise Jaouadi, Ørtoftvej 81, 9300 Sæby. Sekretær.

Orla Jensen, Ålborgvej 229, Syvsten, 9300 Sæby.

Jørgen Holm Jensen, Ørtoftvej 141, 9300 Sæby.

Jach Schlippe-Steffensen, Bergkullevågen 211², S-46 16 6 Trollhättan.

Skolens bestyrelse

Kr. B. Larsen, Engblommevej 11, 9800 Hjørring. Formand

Gårdejer Knud Pinstrup, Nørreris, 9240 Nibe. Næstformand

Ingrid Houbak, Gedemålsgård, Bjergby, 9800 Hjørring

Ejnar Frendrup, Vestergade 46, 9400 Nørresundby

Lis Sohnemann, Gravsholtvej 10, Langholt, 9310 Vodskov

Gårdejer Jørgen Troldborg, Råbjergvej 220, 9982 Ålbæk

Knud Andersen, H. C. Andersensvej 5, 9000 Ålborg

(elevforeningens formand)

Telefonnumre

Skolens telefon – (08) 46 81 03.

Elevtelefon – (08) 46 80 72.

Grethe og Jeppe Buhrkall – privat (08) 46 81 03.

Marie og Hans Jakobsen – privat (08) 46 80 38.

Adresseændringer

bedes sendt til kassereren, Karen Søndergaard, Rosenstien 2, 9300 Sæby, tlf. (08) 46 17 27.

Elever 1981-82

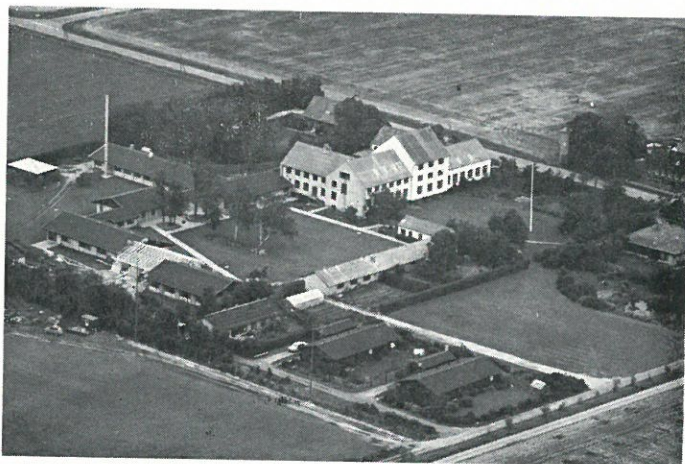
Anette Højlund Andersen, Ulsted	Anna Maria Jokumsen, Skagen
Thomas Bols Andersen, Ålborg	Karsten Jørgensen, Skagen
Ulla Andersen, Ugilt	Tommy Storm Jørgensen, Svenstrup
Ulrik Liebe Bargel, Hjørring	Jena Kassner, Ålborg
Jesper Bech, Vestbjerg	Lene Knudsen, Brønderslev
Doris Bendixen, Nørresundby	Eigil Koustrup, Bjerringbro
Gitte Benzbeck, København	Vibeke Kristensen, Svenstrup
Peter Binderup, Thisted	Unna Küssner, Hou, Odder
Christian Broen, Svenstrup	Finn Larsen, Skagen
Gitte Christensen, Ingstrup	Ivan Larsen, Bislev
Kirsten Christensen, Sønderkov	Marianne Laursen, Nørresundby
Palle Christensen, Barmer	Benny Madsen, Ålborg
Ulla H. Christensen, Storvorde	Henning Hove Madsen, Struer
Lone W. Christiansen, Hjørring	Marianne Madsen, Brønderslev
Palle Damgaard, Barmer	Connie Mikkelsen, Mundelstrup
Henrik Drivsholm, Sindal	Hanne V. Mortensen, Børglum
Bjarne Eriksen, Egense	Hanne Maarschalk, Frederikshavn
Helle Ertmann, Hobro	Adele Nielsen, V. Hassing
Claus Espensen, Nibe	Brigitte G. Nielsen, Nibe
Mette Flyvholm, Skagen	Ilse Holst Nielsen, Skørping
Arne Gregersen, Dronninglund	Jette Kold Nielsen, Frederikshavn
Rikke Hamre, Frederikshavn	Kim Nielsen, Brønderslev
Annette D. Hansen, Hjørring	Klaus Klitgaard Nielsen, Frederikshavn
Dennis Højrup Hansen, Ålborg	Lars Bo Nielsen, Nørresundby
Dorthe Hansen, Østerby Havn, Læsø	Lene Nielsen, Ålborg
Henrik Hansen, Nørresundby	Lise Ø. Nielsen, Sønderkov
Carsten Holmsgaard, Ålborg	Lotte Nielsen, Skagen
Mogens Høst, Sindal	Maja Nielsen, Østerby havn, Læsø
Dorte C. Iversen, Gandrup	Michael Maro Nielsen, Fredericia
Brian Jacobsen, Skørping	Michael Nielsen, Ålborg
Allan H. Jensen, Skovlunde	Peter Nielsen, Bjergby
Annette Jensen, Ålborg	Sara Pedersen, Grønland
Jens Bundgaard Jensen, Skørping	Reni Pedersen, Ålborg
Kirsten H. Jensen, Vrå	Helle Pehrson, Svenstrup
Pernille W. Jensen, København	Ina Poulsen, Byrum, Læsø
Vibeke Jensen, Vrensted	Per Seidelin Poulsen, Byrum, Læsø

Mona Rasmussen, Egesminde,
Grønland
Liselotte Rysgaard, Frederikshavn
Uffe Schmidt, V. Hassing
Anders Severinsen, Bjergby
Betina Simonsen, Tornby
Brian Steen, Lendum
Johnny Sørensen, Ålborg
Lars Sørensen, Ålborg
Michael Sørensen, Ålborg

Ove Sørensen, Svenstrup
Per Schmidt Sørensen, Silkeborg
Mette Svendsen, Løkken
Pia Thomsen, Jerslev J.
Carsten Thimm, Støvring
Helle Troldborg, Ålbæk
Morten Ulrich, Brønderslev
Henriette Welle, Skagen
Anita Øgaard, Hanstholm

REGNSKAB

for året 1. maj 1981 – 30. april 1982

INDTÆGT

Kassebeholdning	1.387,78
Festskrift pr. giro	7.150,00
Festskrift, kontant	180,00
Festskrift, skolen	20.821,95
Tilskud fra bank og sparekasser	2.500,00
Tilskud fra skolen	3.000,00
Renter	132,88
Gaver fra gamle elever	2.145,00

Kr. 37.317,61

UDGIFT

875 festskrifter	31.692,00
Frimærker	1.800,00
Kontorartikler	384,00
Gave til skolens 50 års jubilæum	2.200,00
Andre gaver	188,00
Indestående i giro	44,55
Indestående i sparekassen	971,96
Kontant beholdning	37,10

Kr. 37.317,61

Sæby, d. 11. maj 1982.

Karen Søndergaard

Ovenstående er d. d. eftersat, der er intet fundet at bemærke.

Gerda Osterland Rasmussen

Gerda Sørensen

